

Cetatea Cavalerilor

Founder: Col. r. Dr. Constantin Meșină
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cho.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
ISSN-L 2734 -6889

Vasile Stoica avrigeanul - în slujba României Mari cu arma-n mână sau cuvântul

Gl. bg. (r) ION I. DĂNILĂ¹⁾

*„Am trăit modest, dar demn, sunt om de caracter și de linie dreaptă.
Mi-am făcut cariera de la coarnele plugului țărănesc
până la cel mai înalt grad diplomatic prin muncă, talent și dărnicie.
Îmi ador țara și poporul meu românesc căruia i-am servit
cu devotament neclintit toată viața mea.
Am fost un pasionat al carierei mele convins că numai
cu pasiune poți realiza operă atât de importantă”.*
Vasile Stoica

Ca unul ce am crescut în umbra falnicei cetăți a Făgărașului, ecou peren al „Vulturului Unității Naționale”, voievodul Mihai Viteazul, pe care inegalabilul Bălcescu îl percepuse ca pe „cel mai mare domn din istoria tuturor românilor”, iar eu l-am descoperit mult mai târziu în verbul măiestru al lui Nicolae Iorga ca pe „Mihai Străbunul ce a fost neconținut legat de orice cuvânt al nostru pentru dezrobirea neamului, către adunarea laolaltă și legarea pentru totdeauna a fărâmelor trupului nostru național”²⁾, unde Oltul mi-a susurat molcom legende despre Radu Negru Vodă, falnicele piscuri mereu acoperite de cușma zăpezii, ale Negoiului și Moldoveanului acopereau protector minunția ctitoriei brâncovenești a Mănăstirii Sâmbăta de Sus, iar pașii spre școală – fereastra spre luminarea și înțeleptirea binefăcătoare – mă purtau printre bustul sobru al Doamnei Stanca și monumentul sugestiv al lui Badea Cârțan – vestitul oier purtător de cultură românească în straița-i ciobănească dusă până la piciorul Columnei din cetatea Eternă, la „rădăcina obârșiei noastre” – toate făcându-mă mereu mândru de locurile și oamenii plaiurilor natale, că sunt de acolo și să mă vreau mereu de-al lor.

Descoperit întâi în cartea de istorie, apoi și în cea de română, avrigeanul Gheorghe Lazăr, pe care-l consideram cel mai reprezentativ fiu al satului, cu merite incontestabile în întemeierea învățământului în limba română și nu numai, m-a însoțit apoi în burgul de pe Cibin – devenit peste ani capitală europeană a culturii – în timpul studiilor militare, l-am aprofundat, cunoscut și înțeles în intimitatea sa prin documentația făcută pentru realizarea Muzeului Școlii Militare „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, unde am activat o bună perioadă a carierei mele militaro-didactică și m-am simțit și mai împlinit și sigur pe tărâmul bătătorit prin truda și inteligența merituosilor noștri înaintași.

Cu stupefacție, nedumerire și admirație am descoperit, în lucrarea prolificului și perseverentului istoric și cercetător Ioan Opreș, „Vasile Stoica în serviciul României”, un avrigean de o anvergură impresionantă, nerecunoscut și necunoscut de urmași, neperceput de o majoritate covârșitoare a

istoricilor și ignorat de istoriografia, literatura, diplomația și chiar alte domenii culturale românești, unde și-ar fi avut un loc distinct și binemeritat, prin faptă și nu prin dat.

Impresionat de creionările autorului și incitat de sublinierile făcute de personalitățile ce au receptat cartea la superlativ, m-am aplecat cu pioșenie asupra lucrării și am parcurs uimit, emoționat și febril toate cele peste 600 de pagini, la sfârșitul cărora am rămas cu impresia că mă găseam la poalele Moldoveanului și-mi forțam privirea să zărească raza de soare ce-i aureola piscul, mândru „că-i de-al nost”, necăjit că-l descopăr atât de târziu și decis să-l readuc și eu în actualitate prin modesta-mi încercare.

Născut la Avrig, pe malul bătrânului Alutus, în prima zi a anului când ne murea „Poetul Național”, Vasile Stoica avea să-și confirme calitatea patronului spiritual „Vasile Gură de Aur”, făcând parte dintr-o adevărată generație de aur a celor mulți care au plămădit și împlinit UNIREA cea MARE, de la care vom sărbători chiar în acest an CENTENARUL.

Crescut în satul lui Gheorghe Lazăr și chiar începându-și educația în spiritul maestrului, va face școala generală în satul natal, își continuă studiile liceale la Sibiu în liceul unguresc și la Brașov în cel român-ortodox, desăvârșindu-și pregătirea în universitățile din Budapesta, Paris și București.

Educat în spiritul unor idei și crezuri clare, concentrate pe respectarea și revendicarea drepturilor naturale, având educatori care i-au inoculat eroismul și patriotismul curat, cu un larg orizont de înțelegere asupra conviețuirii sociale și cu o geografie spirituală consolidată în locuri de referință pentru elitele românești, tânărul intelectual ardelean va acumula cu asiduitate și va răspunde plener încrederii familiei, prietenilor din toate ținuturile românești, dascălilor, colaboratorilor și mai presus de toți, neamului românesc.

Fiul de țaran crescut la poalele Munților Făgăraș, în foame de cunoaștere și cultură, prin studiu asiduu și educație permanentă, reușea să vorbească bine în zece limbi și încă să citească bine în alte patru, este un poet apreciat al generației sale – puțin cunoscut nouă – un traducător eminent, un istoric avizat și obiectiv al epocii sale, un literat și ziarist de ținută, un meloman desăvârșit – el însuși având o voce frumoasă, apreciată în țară și peste hotare, are compoziții proprii, de notorietate, fiind autorul versurilor viitoarelor marșuri „La arme!” și „Cântecul vitejesc” – este un iubitor de artă și un colecționar de finețe, un bibliofil prolific, un diplomat de mare anvergură și mai presus de toate un ostaș cu arma în mână sau înarmat cu argumentul verbului și documentului în crâncena luptă pentru făurirea României Mari.

În comunicarea de față mă voi referi doar la scurta, dar strălucita carieră militară a lui Vasile Stoica.

După o scurtă carieră didactică, simultană cu cea jurnalistică, în toamna anului 1914, mobilizat fiind pentru armata austro-ungară, își croiește drum prin „vama cucului”, peste semeții Munți ai Făgărașului și trece în Vechiul Regat, motivându-și astfel hotărârea: „Nu mă ducea nici dorul de căpătuială, deoarece situația ce o aveam la Arad era una dintre cele mai frumoase, nici teama de fronturile austriece, deoarece în Austro-Ungaria fusesem reformat și pe lângă aceasta eram scutit de armată și în calitate de redactor șef al unui ziar important ca << Românul >> . Veneam însă ca să fiu și eu în șirul celor cari socoteam că în curând vor înfăptui dezrobirea Ardealului visată atâta vreme „³⁾

Ajuns la București, tânărul ardelean, se integrează grupului de intelectuali de peste munți, fiind un activ susținător al cauzei românilor de sub jug străin, abordând un ton decent, nezegomotos, răbdător, dar cu documentație inatacabilă. Face demersuri insistente pentru recunoașterea cetățeniei române, încearcă să se integreze în cadrele armatei române, surâzându-i „școala de aviație”, dar negăsind locuri vacante va rămâne în atenția directoratului Geniului din Ministerul de Război.

Se înrolează ca voluntar în vara anului 1916, în conformitate cu ordinul nr. 139 din 18 august 1916 al Marelui Stat Major – Biroul de informații – și este încadrat ca ofițer de informații la Divizia 1 Infanterie, iar pe 26 august era deja la Târgu Jiu, în misiuni de spionaj și contraspionaj.

Deși condamnat la moarte de Curtea Marțială de la Cluj, Vasile Stoica trece pe 2 septembrie în Transilvania, îmbrăcat în straie țărănești, culege informații din spatele frontului, în zilele de 3-5

septembrie, iar apoi revine odată cu unitățile române, fiind rănit în luptele de la Căineni, din 18 septembrie.

Ca *sublocotenent asimilat* armatei române, Stoica participă din prima zi de război la luptele de la Jiu, la Sibiu, Olt, Colți-Argeș, distingându-se prin atacul la baionetă asupra cuibului de mitraliere de la Valea Carpenului, apoi ca apărător – cu un grup de voluntari ardeleni – al Muntelui Suru – din ținutul său natal – în zilele de 26 și 27 octombrie 1916. A fost de două ori rănit, suferind 11 răni și rămânându-i pe viață o schijă de oțel în plămânul stâng, amintire a luptelor de la Racovița de Argeș, din ziua de 12 noiembrie 1916.

S-a retras odată cu căderea frontului, a fost internat 3 luni în spital, a fost operat de 4 ori, dar a cerut cu insistență să fie retrimis pe front, afirmând cu tărie că-i era frică „numai de Cel de Sus”. Fiind refugiat la Iași se pune la dispoziția autorităților declarând că: „Eu nu am moșii de zeci de hectare în această țară, ca să fiu chiulangiu și să fac toate intervențiile spre a fi trecut la Minister sau la partea sedentară. Mi-e scump însă sufletul acestui neam și simt că e nevoie de ostași, care să lupte cu toată ființa lor pentru apărarea lui. Mi-e rușine să mă cred, ca atâtea și atâtea secături, indispensabil pentru vremurile ce vor urma după război!”⁴⁾ Și cât de necesar va fi el după război.

Deși avid de a-și sluji țara cu arma în mână, rănitul Vasile Stoica, tot în misiune militară, va fi trimisul guvernului României, la 10 aprilie 1917, în SUA pe un front și mai important pentru soarta neamului său.

În urma glorioaselor fapte de arme pe fronturile anului 1916 colonelul Sterea îl propune pe Vasile Stoica pentru decorarea cu ordinul „Mihai Viteazul”, dar este respins de generalul Praporgescu pe motiv că nu este cetățean român și ofițer, iar propunerea căpitanului Stoenescu de a fi decorat cu medalia „Virtutea Militară” pentru eroismul de la Muntele Suru este împiedicată de un hârțogar obtuz și închistat. Eroismul său trece neobservat în țara pe care o iubește și slujește, dar care nu-l recunoaște.

Abia în 1931, la sesizarea lui Dimitrie Ghika superiorul său la Ministerul Afacerilor Străine – unde îndeplinea atunci funcția de secretar general – lui Vasile Stoica i se conferă în mod reparatoriu, prin decret regal semnat de Carol al II-lea, medalia „Virtutea Militară de Război” clasa a II-a, de care era foarte mândru, purtând-o cu demnitate și ostentativ în orice împrejurare protocolară, încadrându-se și în Asociația „Virtutea Militară de Război”, iar din 1937 devenind chiar președinte de onoare al filialei din Ardeal.

Iată cum suna Brevetul nr. 5472 din 1931, luna septembrie, ziua 28: „Noi Ministru Secretar de Stat la Departamentul Armatei adevărim că Înaltul decret nr. 3939 din 28 septembrie 1931 Majestatea Sa Regele a binevoit a conferi medalia << Virtutea Militară de Război >> clasa a II-a, Domnului VASILE STOICA, fost voluntar în Regimentul 2 Vânători << Regina Elisabeta >> în timpul războiului, pentru curajul și bravura de care a dat dovadă în luptele din luna septembrie 1916, de la Gropile Turcilor (Colții Făgărașului), unde contra-atacând în fruntea unui pluton, recucerește creasta ocupată de inamic. A luat parte la atacul de noapte dat prin surprindere la Muntele Suru și Budislavul, cu compania din care făcea parte, reușind a cuceri Muntele Suru, păstrându-l până când s-a ordonat retragerea. În luptele de pe Valea Carpenului a fost rănit, pe când se găsea cu unitatea sa la flancul stâng al sectorului ce ocupa”⁵⁾.

Dacă a binemeritat „Virtutea Militară” și și-a însușit-o organic, a refuzat, la 12 iunie 1942, să primească „Coroana României” din „motive de demnitate personală” și în 1927 după ce refuzase și decorația „Încoronării”, refuză și „Leul Alb” considerând că „a-mi acorda o decorație pe care la noi o poartă pe piept o ceată întreagă de oameni care n-au făcut nimic pentru Cehoslovacia, mie care totuși am făcut ceva, în orice caz mai mult decât toți ceilalți, însemnează o desconsiderare a muncii mele”⁶⁾. Acesta era Stoica, un luptător pentru principii, sever în apărarea moralității, fără compromisuri și concesii, un incomod, chiar rigid uneori, dar un patriot și român adevărat, care va traversa Atlanticul pentru a susține cauza românească în Lumea Nouă.

Primind autorizația Marelui Cartier General la 18 aprilie 1917 și viza Legației americane din 5 mai 1917 la Iași, ardeleanul de doar 28 de ani își începe lungă și riscantă călătorie pornind din Gara Ungheni, peste o Rusie în haos, însumând și viza Ambasadei SUA de la Tokio din data de 2 iunie 1917, pentru ca la data de 23 iunie 1917 publicația „San Francisco Chronicle” să anunțe sosirea „Misiunii

Românești” cu un „mesaj patriotic”, compusă din Vasile Lucaciu, Ion Moța și locotenentul Vasile Stoica, având mandatul guvernului român „să stimuleze interesul pentru problemele românești” ⁷⁾.

Publicația „The San Francisco Examiner” îl prezenta pe Vasile Stoica drept profesor universitar, iar delegația română „în drum spre Washington pentru a fi primită de președintele Wilson” ⁸⁾.

Ajuns pe „tărâmul tuturor posibilităților”, Vasile Stoica inițiază și organizează acțiuni culturale, propagandistice și științifice pentru românii din emigrație și informează opinia publică și conducerea americană, prin articole de presă, radio, broșuri, memorii și conferințe și chiar pe președintele SUA, Wilson, asupra problemelor și aspirațiilor românești.

Aici îi cunoaște și-și unește efortul într-o colaborare fructuoasă cu profesorul T.G. Masaryk, viitorul președinte al Cehoslovaciei, cu J.J. Paderewski, viitorul prim Președinte de Consiliu al Poloniei renăscute și cu vechiul patriot croat Ilinco Hincovici, unindu-și glasurile în susținerea cauzei popoarelor asuprite și edificând pe pământ american „Uniunea Medio- Europeană”.

Eforturile individuale și colective vor da roade și însuși președintele Wilson, într-un comunicat semi-oficios al Departamentului de Stat, va recunoaște la 5 noiembrie 1918 dreptul de unire într-o singură țară a „românilor de pretutindeni”.

Întâlnirea cu președintele american din 21 septembrie 1918 l-a marcat profund pe tânărul ardelean încât îl va evoca ulterior ca „unul dintre cei mai mari eroi pe care i-a dat ultima jumătate de veac”, ca pe un „soldat credincios, fanatic, al acestui ideal de înfrățire, de pace între oameni, pentru progresul etic și economic al omenirii” considerându-l „un iluminat” și „un apostol” ce rămâne „pentru viitorime ca una dintre cele mai curate, mai înălțătoare și cele mai idealizate personalități ale istoriei” ⁹⁾.

Deși departe de țară, este mereu la curent cu situația politico-militară a României și suferă alături de neamul său, percepe prăbușirea Rusiei spre bolșevism, vibrează alături de basarabeni, bucovineni și ardelenii săi, este încurajat și apreciat în demersurile sale de militari și politicieni români, de Casa Regală, de însăși regina Maria.

Se aruncă cu frenezie în viața publică americană neprecupețind nici timp, nici efort pentru a-și atinge țelul periplului său pe aceste meridiane – cauza românească. Impresionează interlocutorii americani nu numai prin frumusețea sa fizică, prin vocea plăcută și ținuta demnă și mereu ireproșabilă, cât mai ales prin vasta sa cultură, limbile cunoscute, devotamentul, argumentația amplu fundamentată și consecvența țelului urmărit, strălucind în sânul elitei autohtone și deschizând uși și inimi în folosul cauzei neamului său.

Mult mai dificilă s-a dovedit misiunea de coagulare a coloniilor românești pentru realizarea unei convenții naționale pe pământ american. Cu tact, cu consecvență, cu cedări din partea sa, cu diplomatie și răbdare, îi cheamă pe conaționali la concordie „mai ales acum în timpurile acestea mari, sau mai bine zis când neamul nostru trece prin cele mai grele încercări” ¹⁰⁾.

În această perioadă trăiește satisfacția ca cei din Comitetul Național Român de la Paris să-l fi „fost făcut căpitan al legiunii române din Franța”¹¹⁾ în vara anului 1918, ca semn al prețuirii pentru strădaniile din America.

Colaborarea sa cu numeroase și prestigioase organe de presă, ce apăreau în America vremii, se materializează cu o adevărată avalanșă de articole, interviuri, discursuri, broșuri și chiar traducerea și publicarea de lucrări – vezi „Suferințele din Ardeal” – hărți, retipărind printre altele partea referitoare la pământul românesc a celebrei hărți etnografice pe comune, a specialistului ungar Paul Bologh, ale căror exemplare au fost enorm de utile și semnificative chiar și la Conferința de pace de la Paris, în susținerea cauzei românești.

Militarul din el, chiar dacă de conjunctură, mărturisea că-și făurise un plan de recrutare a unei legiuni dintre românii americani pentru că „Suprema rațiune a românilor din Transilvania, comitatele învecinate și Banat este să fie dezrobiți de stăpânirea ungurească și uniți într-un singur stat cu frații lor din România, Bucovina și Basarabia. Și nu ne îndoim că adoptarea principiului naționalităților ca bază a păcii viitoare le va face deplină dreptate” ¹²⁾, după cum afirma Vasile Stoica la 29 octombrie 1918 și el credea în necesitatea brațului armat al poporului. Pe această tematică presa americană anunța la 6 noiembrie, același an, o cifră de 5.000 de români înrolați într-o legiune care să lupte în Franța, iar spre

sfârșitul misiunii lui Stoica se vehiculau cifre ce atingeau chiar 30.000 de voluntari români, care însă n-au debarcat niciodată în Europa și n-au intrat în focul luptelor pentru înfăptuirea idealului național.

Un observator atent și avizat al vremii având mereu sub lupă pe subtilul și delicatul intelectual ardelean remarca că și-a câștigat aliați: pe unii cu cărți, pe alții cu flori, pe alții cu țuica românească, pe alții cu telemeaua de acasă și pe toți cu harul său de a prezenta dreptatea neamului românesc în aspirațiile sale de unire și libertate.

Deși era nominalizat de presa americană, încă de la sosire, cu gradul de locotenent, deși venise cu avizul guvernului României și aprobarea Marelui Cartier General, de-abia în 1918 intră în drepturi depline și este recunoscut ca sublocotenent în armata română, în conformitate cu documentul din 24 ianuarie care stipula: „Domnul sublocotenent, conform ordinului telegrafic din 22 ianuarie 1918 al D-lui Prim-Ministru și Ministru de Externe, Ion I.C. Brătianu, misiunea pentru care ați fost trimis în America încetând, sunteți atașat pe lângă Legațiunea Română din Washington cu începere din ziua primirii acestui ordin. Deoarece în virtutea ordinului ce aveți din partea Marelui Cartier General Român cu nr. 1082, din 18 aprilie 1917, Dumneavoastră ați venit în America în calitate de militar și ați figurat ca atare, veți îndeplini formele de cuviință prin Atașatul Militar Român de pe lângă această Legațiune, pentru ca dânsul făcând formalitățile necesare să vi se achite leafa cuvenită conform dispozițiilor Marelui Cartier General”¹³⁾ și astfel după un an de privațiuni și lipsuri de resurse, Vasile Stoica era sublocotenent în soldă al armatei române, dar uitat și omis de la decorări.

Nu avem date privind avansarea sa la gradul de locotenent, dar din telegrama adresată de I.C. Brătianu, la 28 ianuarie 1919, șeful delegației române la Conferința de pace de la Paris aflăm despre „Căpitanul Stoica, președintele Ligii Naționale Române din America – felicitat pentru patriotismul de care a dat dovadă”¹⁴⁾ și care era solicitat urgent să treacă oceanul pentru a completa efectivul delegației noastre.

În februarie 1919 îl găsim deja pe Stoica la Paris, ca ofițer de legătură a lui Brătianu cu delegațiile americană și engleză la Conferința de pace. Era foarte util în această activitate fiind persoana cea mai avizată și documentată în chestiunea hotarelor noastre, configurația etnică pe regiuni și binecunoscut și respectat în SUA și prin acesta și în Anglia.

Prin înțelegerea dintre Wilson și premierul Lloyd George, Vasile Stoica sub titulatura de ofițer al Crucii Roșii americane, dar înarmat cu autoritățile și scrisorile de acreditare remise de Brătianu, trebuia să facă parte din delegația condusă de ziaristul american William Bullitt ce urma să trateze, la Moscova, cu Lenin și guvernul său, viitoarea pace mondială.

Opoziția lui Diamandy și precipitarea climatului politico-militar în spațiul rusesc au dus la eșuarea planului și la plantarea germenului de revanșă, iar pentru Vasile Stoica la o nouă misiune în America pentru a organiza serviciile consulare românești.

Reîntors în țară în 1921, în România Mare, pentru care a dat și el, sânge și minte, dezbracă definitiv uniforma militară și îmbracă pentru totdeauna „uniforma diplomatului”, înarmându-se cu cuvântul și devenind un pelegrin, un adevărat misionar diplomatic, colaborator apropiat, apoi continuator al liniei politice externe promovate de mentorul său, Nicolae Titulescu, pe tărâm european și mondial.

Apreciat și așteptat cu plăcere la Washington, la Londra și Paris, dar împins de mașinațiunile bucureștene la Tirana, Sofia, Riga, Kaunas, Ankara, Haga și Bruxelles dar la fel de devotat, conștiincios și eficient în actul diplomatic românesc exercitat. Și-a slujit țara și a făcut-o cunoscută în lume sub Ferdinand I, Carol al II-lea, Ioan Antonescu, Mihai I și chiar sub guvernarea dr. Petru Groza, dar așa cum însuși consemna: „mi-am făcut cariera de la coarnele plugului țărănesc până la cel mai înalt grad diplomatic prin muncă, talent și hărnicie, sunt un democrat nu prin doctrine învățate, ci prin însăși structura mea sufletească izvorâtă din sângele strămoșilor mei țărani din Țara Oltului, îmi ador ȚARA și poporul românesc și i-am servit cu devotament neclintit toată viața mea. Am fost un pasionat al carierei mele, convins că numai dacă ai pasiune pentru o muncă, poți realiza o operă de importanță în viață”¹⁵⁾ și pentru toate acestea, începând cu 21 martie 1948, distinsul, finul și stoicul diplomat și patriot Vasile Stoica face turul închisorilor comuniste de la Aiud, Pitești, Poarta-Albă, Văcărești și Jilava. În ultima își

va găsi obștescul sfârșit, la 27 iulie 1959, purtând stigmatul de „frontierist”, deci mare criminal, el care luptase pentru România Mare, el care o apăruse la cele două conferințe de pace, el care avusese atâtea ocazii de a nu veni în țara ce se încovoia sub cizma sovietică, el care se aventurase peste Atlantic să facă cunoscutiful și dreptatea românească.

Înmormântat în grabă și fără cruce la căpătâi, în cimitirul închisorii pentru a-i șterge urma, dar scoaterea lui Vasile Stoica din ISTORIA neamului său nu a fost posibilă. Prin curajul unui slujitor al bisericii și prin strădania și perseverența familiei acest „luptător al spiritului și pentru spirit” care a fost Vasile Stoica și-a găsit odihna veșnică, conform dorinței, sub crucea de piatră a mormântului din apropierea bisericii străbunilor săi de la Avrig, răbdător și încrezător în deșteptarea neamului său și senin în fața judecătorului suprem și al neamului pe care l-a iubit și servit cu devotament.

Acesta a fost și trebuie să rămână în conștiința românilor, dar și în cartea lor de căpătâi – ISTORIA – feciorul de plugar al lui Gheorghe al Vidului din Avrig – voluntarul de la 1916, VASILE STOICA.

Brevetele de decorație expuse în cadrul expoziției omagiale de la Muzeul Orășenesc Oradea

NOTE

x) Gl.de brigadă (rtr.) Ion I.Dănilă – secretar-general al A.N.V.R.

1) Gheorghe Lazăr în *Gheorghe Poenaru – Gheorghe Lazăr și școala română, 1871*, din „Iubirea de moșie e un zid ...”, Editura Albatros, București, 1974, p. 116

2) Pr. Nicolae I. Șerbănescu – *Politica religioasă a lui Mihai Viteazul*, Arhiepiscopia Târgoviște, 2001, p.3

3) Ioan Opreș – *Vasile Stoica în serviciul României*, Editura Oscar Print, București, 2008, p. 36

4) Idem, p. 37

5) Idem, p. 510

6) Idem, p. 50

7) Idem, p. 62

8) Ibidem

9) Idem, p. 16

10) Idem, p. 69

11) Idem, p. 70

12) Idem, p. 80

13) Idem, p. 488

14) Idem, p. 490

15) Idem, p. 450